

Tarih: 13.07.2020
Sayı: 7202

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2018/3435
Karar No : 2020/719

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : BP Petrolleri A.Ş.
VEKİLİ : Av. İlmutluhan Selçuk
Ebulula Mardin Cad. No:57 - Beşiktaş/İSTANBUL

KARŞI TARAF (DAVALI) : Rekabet Kurumu
UETS Kodu: 35495-15945-49388 (E-Tebliğat)
VEKİLİ : Av. Mehmet Mete Başbuğ

İSTEMİN KONUSU : Danıştay Onüçüncü Dairesinin 24/04/2018 tarih ve E:2012/3059, K:2018/1514 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: BP Petrolleri A.Ş. ile Ergin Petrol İnş. Tic. San. AŞ. arasında imzalanan dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde yer alan istisna hükmü uyarınca aynı Tebliğ kapsamında 27/06/2018 tarihine kadar grup muafiyetinden yararlandığının tespiti veya bireysel muafiyet tanınması istemiyle yapılan başvuru ile ilgili olarak Rekabet Kurulunca (Kurul) tesis edilen 27/10/2011 tarih ve 11-54/1396-504 sayılı kararın iptali istenilmiştir.

Daire kararının özeti: Danıştay Onüçüncü Dairesinin 24/04/2018 tarih ve E:2012/3059, K:2018/1514 sayılı kararıyla;

14/07/2002 tarih ve 24815 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliğleri ile değişik, Dikey Anlaşmalara İlişkin 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği'nin 1. maddesinde, bu Tebliğ'in amacının; dikey anlaşmaların, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşullarını belirlemek olduğunun; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasında, üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmaların -dikey anlaşmalar- bu Tebliğ'de belirtilen koşulları taşıması kaydıyla, Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan Kanun'un 5. maddesinin 3. fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulduğunun; 2. fıkrasında, bu Tebliğ ile sağlanan muafiyetin, sağlayıcının dikey anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazardaki pazar payının % 40'ını aşmaması durumunda uygulanacağına düzenlendiği;

Tebliğ'in 3. maddesinde ise, rekabet etmeme yükümlülüğünün, alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülük olarak tanımlandığı; yine aynı Tebliğ'in 5/(a) maddesinde, Tebliğ ile tanınan muafiyetin

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2018/3435

Karar No : 2020/719

anlaşmalarda alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne uygulanmayacağına düzenlendiği;

2002/2 sayılı Tebliğ'in açıklanması amacıyla çıkarılan Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 39. paragrafında, "Alıcıya en fazla beş yıllık süre için rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebileceğine ilişkin düzenlemenin bir istisnası bulunmaktadır: Alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesis tümüyle sağlayıcıya ait ise sağlayıcının kendisine ait olan bir tesiste kendi izni olmadan rakip malların satılmasına izin vermemesinin mantıklı bir sınırlama olduğu görüşünden hareketle, alıcıya getirilecek rekabet etmeme yükümlülüğü herhangi bir şekilde süre sınırlamasına tâbi tutulmamıştır. Buna göre, söz konusu tesisi kullandığı süre boyunca alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebilmektedir. Ancak, hâlihazırda zaten alıcıya ait olan bir tesisin sağlayıcıya kiralanması veya intifa hakkı tanınması ve sağlayıcının da bu tesisi tekrar asıl sahibi olan alıcıya kullandırması durumunda, bu istisnadan yararlanmak mümkün değildir. Bir başka deyişle, sağlayıcı tesisin mülkiyetini alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir ayni veya şahsi hak (kira, ariyet, üst ve intifa gibi) çerçevesinde elinde bulunduruyor ise ancak o zaman beş yıldan daha uzun bir süre için alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getirebilir. Bu istisnanın dışında rekabet etmeme yükümlülüğünü Tebliğ'de izin verilen süre sınırını aşacak şekilde genişleten doğrudan ya da dolaylı her türlü sözleşme ve/veya uygulama Tebliğ'e aykırı olacaktır. Tebliğ'in 5. maddesi ile getirilen bu istisna, "öncelikle ve özellikle" ilişkinin başlangıcından itibaren üçüncü şahıslardan ayni ya da şahsi haklar kapsamında taşınmazın kullanma ve/veya yararlanma hakkının alınması ve bunu müteakiben tesisin bizzat sağlayıcı tarafından işletilmesi ya da kullanma/yararlanma hakkı veren ile hiçbir bağlantısı olmayan şahıslarla bayilik ilişkisinin kurulması ile sınırlıdır. Muafiyet kapsamındaki beş yıllık süre dolmadan; faaliyetlerin sona erdirilmesi, devralma vb. yollarla dikey anlaşmanın taraflarında değişiklik ortaya çıkması hâlinde muafiyetten yararlanılabilecek sürenin uzaması söz konusu değildir." şeklinde açıklamanın yer aldığı;

Dava dosyasının incelenmesinden; Rekabet Kurumu kayıtlarına 15/07/2010 tarihinde giren dilekçe ile davacı BP Petrolleri A.Ş. tarafından; Ergin Petrol İnş. Tic. San. A.Ş. (Ergin Petrol) ile aralarındaki dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde yer verilen istisna hükmü uyarınca aynı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığının tespit edilmesinin, bu mümkün olmazsa bireysel muafiyet tanınmasının talep edildiği, başvuru dilekçesinde ayrıca kira sözleşmesinde yer alan kira bedelinin yüksekliğinden ve malikin istasyonu boş olarak devretme zorunluluğundan bahisle, istasyon sahibinin iradesinin bayi olarak faaliyet göstermek değil, istasyonu BP'ye kiraya vermek olduğunun ifade edildiği, dosyaya sunulan belgeler incelendiğinde, 19/06/2007 tarihinde BP ile Tercih Petrol San. Tic. Ltd. Şti. (Tercih Petrol) arasında, Bursa ili Yıldırım ilçesinde bulunan ve mülkiyeti Tercih Petrol'e ait olan akaryakıt istasyonunun 01/01/2008 tarihinden 27/06/2018 tarihine kadar BP'ye kiralanması konusunda bir kira sözleşmesi ve aynı tarihte anılan

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2018/3435
Karar No : 2020/719

taraflar arasında beş yıl süreli bir bayilik sözleşmesi imzalandığı, 23/03/2009 tarihinde yapılan bir başka bayilik sözleşmesiyle de anılan istasyonda malik ile ilişkisi bulunmayan Ergin Petrol'ün işletici olarak faaliyete başladığı, ancak yapılan incelemeler sonucunda Tercih Petrol'ün 19/06/2007 tarihinde BP bayisi olarak da faaliyete başladığı ve anılan tarihten itibaren 23/03/2009 tarihine kadar geçen yaklaşık yirmi bir aylık süre boyunca bayilik faaliyetini yürüttüğünün anlaşıldığı;

Tebliğ ve ilgili Kılavuz birlikte değerlendirildiğinde, bir anlaşmanın istisna kapsamında değerlendirilebilmesi için dağıtım şirketinin (sağlayıcı) ilgili akaryakıt istasyonuna ilişkin üst hakkını doğrudan malikten alması ve daha sonra bu istasyonu başka bir şahsa devretmesi şartının arandığı; nitekim Kılavuz'un 39. paragrafında, Tebliğ'in 5. maddesinde dikey anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüklerine yönelik olarak düzenlenen istisna hükmünün öncelikle ve özellikle ilişkinin başlangıcından itibaren sağlanması gerektiği, muafiyet kapsamındaki beş yıllık süre dolmadan, faaliyetlerin sona erdirilmesi, devralma vb. yollarla dikey anlaşmanın taraflarında değişiklik ortaya çıkması hâlinde muafiyetten yararlanılabilecek sürenin uzamasının söz konusu olmayacağını belirtildiği; bu bakımdan, bayinin sağlayıcıdan önce ilgili istasyon üzerinde aynı veya şahsi bir hakka sahip olması hâlinde, daha sonra sağlayıcıya aynı veya şahsi hakkı veren üçüncü bir kişi ile (malik) bağlantılı olduğunun kabul edildiği ve bu tür sözleşmelerin istisna kapsamında değerlendirilmediği;

Olayda; BP ile Tercih Petrol arasında imzalanan 19/06/2007 tarihli Bayilik Sözleşmesi incelendiğinde, taşınmaz üzerinde BP amblemi altında akaryakıt istasyonu işletileceğinin, işleticinin yalnızca BP'nin belirleyeceği ürünlerin satışını yapacağını hükme bağlandığı, BP lehine tapuya şerh edilmiş kira hakkının tesis edildiği, söz konusu kira ve bayilik sözleşmesinin bir bütün hâlinde BP lehine rekabet etmeme yükümlülüğüne dayanan dikey bir ilişki meydana getirdiğinin anlaşıldığı; bu itibarla, her ne kadar taşınmaz üzerinde kurulan akaryakıt bayiliğinin işleticiliği taşınmaz malikleriyle ilgisi olmayan teşebbüslerce yürütülecekse de, anılan dikey ilişkinin (öncelikle ve özellikle) başlangıcından itibaren Tebliğ'de istisna için aranan şartları taşımadığı anlaşıldığından, dava konusu Kurul kararında bu yönüyle hukuka aykırılık bulunmadığı;

Her ne kadar davacı vekili tarafından, Tercih Petrol ile imzalanan anlaşmanın uygulanmadığı, maliklerin BP'ye işleticilik yapmayacaklarını bildirmeleri nedeniyle gerçek bir kira bedeli üzerinden salt kira ilişkisinin kurulduğu, malikin istasyonun BP standartlarına uygun hâle getirilmesi ve mevcut müşteri portföyünün etkilenmemesi için zorunlu olarak bayilik faaliyetini sürdürdüğü, bu nedenle uygulanmamış anlaşmaya dayanılarak karar verilemeyeceği ileri sürülmekte ise de; 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde, maddenin amacı bakımından anlaşmanın, Medeni Hukuk'un geçerlilik koşullarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanıldığı, anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının bir öneminin olmadığını belirttiği,

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2018/3435

Karar No : 2020/719

dikey ilişkinin de 4. madde kapsamında bir anlaşma olarak incelenmesi gerektiği, taraflar arasında açıkça rekabet etmeme yükümlülüğü içeren bir bayilik sözleşmesinin kurulmuş olduğu anlaşıldığından söz konusu iddiaların geçerli görülmediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacı tarafından, uyumsuzluk konusu dikey ilişkide tarafların gerçek niyetlerinin kira ilişkisi kurmak olduğunun ortaya konulduğu, maddi gerçeklerin göz ardı edilmemesi gerektiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, Danıştay Onüçüncü Dairesince verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu ve temyiz dilekçesinde öne sürülen nedenlerin, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ NURAY AVCIOĞLU'NUN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin reddi ile Daire kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Danıştay dava dairelerinin nihai kararlarının temyizen incelenerek bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan;

"a) Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması,

b) Hukuka aykırı karar verilmesi,

c) Usul hükümlerinin uygulanmasında kararı etkileyebilecek nitelikte hata veya eksikliklerin bulunması" sebeplerinden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddialar kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının temyiz isteminin reddine,

2. Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddine ilişkin Danıştay Onüçüncü Dairesinin temyize konu 24/04/2018 tarih ve E:2012/3059, K:2018/1514 sayılı kararının

ONANMASINA,

3. Kesin olarak, 16/03/2020 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Hasan
GÜZELER

Üye
Ziya
ÖZCAN

Üye
Yalçın
EKMEKÇİ

Üye
Doç. Dr. Selami
DEMİRKOL

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2018/3435

Karar No : 2020/719

Üye
Turgay Tuncay
VARLI

Üye
Hasan
ODABAŐI

Üye
Yunus
AYKIN

Üye
Muhsin
YILDIZ

Üye
Hasan
ÖNAL

Üye
Bilge
APAYDIN